

HRVATSKI SABOR

KLASA: 022-02/23-01/103

URBROJ: 65-24-10

Zagreb, 18. siječnja 2024.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članaka 178. i 192. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Konačni prijedlog zakona o hrvatskom jeziku*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijela Vlada Republike Hrvatske, aktom od 18. siječnja 2024. godine.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovana Fuchsa, ministricu kulture i medija dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek i državne tajnike Stipu Mamića, Ivicu Šuška i dr. sc. Ivu Ivanković.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/23-01/84
URBROJ: 50301-04/25-24-12

Zagreb, 18. siječnja 2024.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Konačni prijedlog zakona o hrvatskom jeziku

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. u vezi s člankom 190. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 123/20. i 86/23. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), Vlada Republike Hrvatske podnosi Konačni prijedlog zakona o hrvatskom jeziku.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra znanosti i obrazovanja dr. sc. Radovana Fuchsa, ministricu kulture i medija dr. sc. Ninu Obuljen Koržinek i državne tajnike Stipu Mamića, Ivicu Šuška i dr. sc. Ivu Ivanković.

3
PREDSJEDNIK

dr. sc. Andrej Plenković

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOM JEZIKU

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O HRVATSKOM JEZIKU

DIO PRVI

OPĆE ODREDBE

Uvodne odredbe

Članak 1.

(1) Hrvatski jezik službeni je jezik u Republici Hrvatskoj i jedan je od službenih jezika Europske unije.

(2) U svojoj je ukupnosti i cjelovitosti hrvatski jezik temeljna sastavnica hrvatskoga identiteta i hrvatske kulture te se na njemu odvija usmena i pismena komunikacija u javnom životu u Hrvatskoj.

Obuhvat i posebnost hrvatskoga jezika

Članak 2.

(1) Hrvatski jezik obuhvaća hrvatski standardni jezik (koji se tradicionalno zove i hrvatskim književnim jezikom i hrvatskim jezikom) u svim svojim funkcionalnim stilovima, jezik cjelokupne književne baštine na hrvatskom jeziku - na glagoljici, hrvatskoj ćirilici (bosančici) i latinici (gajici).

(2) Posebnost hrvatskoga jezika njegova je trodioba na tri ravnopravna narječja, i to čakavsko, kajkavsko i štokavsko, od kojih je štokavsko odabrano kao osnovica standardnoga jezika.

(3) Uz narječja navedena u stavku 2. ovoga članka, sintetizirana formulom *ča-kaj-što*, hrvatski jezik obuhvaća i njihove idiome te idiome kojima se služi dio Hrvata u inozemstvu, poput bunjevačkih i bokeljskih govora, moliškohrvatskoga, gradišćanskohrvatskoga ili karaševskohrvatskoga jezika.

Uporaba hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnim kontaktima

Članak 3.

(1) U kontaktima s institucijama Europske unije i u međunarodnim kontaktima Hrvatska se predstavlja na hrvatskom standardnom jeziku i latiničnom pismu (gajici). U opravdanim okolnostima mogu se upotrebljavati i strani jezici.

(2) Hrvatski državljani imaju pravo na hrvatskom standardnom jeziku podnositi peticije Europskom parlamentu i predstavke europskom pučkom pravobranitelju (europskom ombudsmanu) te se obraćati institucijama i savjetodavnim tijelima Europske unije na hrvatskom standardnom jeziku i na njemu dobivati odgovor.

Predmet uređenja

Članak 4.

Ovim Zakonom utvrđuju se osnovna pravila o službenoj i javnoj uporabi hrvatskoga jezika te se osigurava sustavna i stručna skrb o hrvatskom jeziku.

Rodno značenje pojmova

Članak 5.

Izrazi koji se upotrebljavaju u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Područje primjene Zakona

Članak 6.

(1) Ovim se Zakonom potiče uporaba svih idioma hrvatskoga jezika, svih funkcionalnih stilova hrvatskoga standardnog jezika i hrvatskih povijesnih pisama u odgovarajućim prigodama, kao bitnih odrednica nematerijalne kulturne baštine i nasljeđa hrvatskoga naroda, što je osobito važno za njegovo očuvanje, njegovanje i budući razvoj.

(2) Ovim se Zakonom ne ograničavaju slobode književnoumjetničkoga izražavanja niti se njime regulira privatna komunikacija.

(3) Ovaj Zakon ne ograničava primjenu ustavnoga zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, zakona kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u Hrvatskoj ni zakona kojim se uređuju područja županija, gradova i općina u Hrvatskoj.

(4) Ovaj Zakon ne ograničava uporabu hrvatske brajice za potrebe slijepih osoba ni primjenu zakona kojim se uređuju hrvatski znakovni jezik i ostali sustavi komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Hrvatskoj.

(5) Ovaj se Zakon ne odnosi na jezik koji se upotrebljava u vjerskim obredima ni na uporabu klasičnih jezika u stručnoj terminologiji.

Skrb o hrvatskom jeziku

Članak 7.

(1) Nacionalni je jezik nematerijalno kulturno dobro te obilježje identiteta i pripadnosti njegovu narodu, ali i nezamjenjivo zajedničko komunikacijsko sredstvo za izražavanje i sporazumijevanje o kojem se je potrebno skrbiti na odgovarajući način.

(2) Vlada Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Vlada) dužna je skrbiti se o zaštiti i osiguranju slobode uporabe hrvatskoga jezika, što uključuje osiguranje pravnih temelja za njegovu uporabu i razvoj te promicanje kulture hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi.

DIO DRUGI**OSNOVNA PRAVILA O SLUŽBENOJ I JAVNOJ UPORABI
HRVATSKOGA JEZIKA***Službena uporaba hrvatskoga jezika***Članak 8.**

- (1) U Hrvatskoj je u službenoj uporabi hrvatski standardni jezik i latinično pismo (gajica).
- (2) Na hrvatskom standardnom jeziku odvija se pismena i usmena komunikacija tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti, odnosno svih javnopravnih tijela u Hrvatskoj.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, u specifičnim situacijama mogu se upotrebljavati i lokalni idiomi.
- (4) Normativni akti, administrativni i drugi službeni dokumenti mogu se donositi i na drugim jezicima samo ako imaju pravovaljanu inačicu na hrvatskom standardnom jeziku.

*Uporaba hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnoj suradnji***Članak 9.**

- (1) Kada nastupaju u međunarodnom okružju, u službenim i protokolarnim situacijama u kojima je osigurano pismeno i usmeno prevođenje, javnopravna tijela Hrvatske i njihovi zastupnici služe se, u pravilu, hrvatskim standardnim jezikom.
- (2) U međunarodnoj komunikaciji i pri obavješćivanju međunarodne javnosti strani jezik rabi se prema potrebi.

*Lektori i lektorske usluge***Članak 10.**

- (1) Tijela iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona dužna su na hrvatskom standardnom jeziku osigurati jezično uređenje normativnih akata, akata strateškoga planiranja, službenih publikacija i njihovih priloga te izvješća i drugih dokumenata iz svoje nadležnosti.
- (2) Poslove iz stavka 1. ovoga članka tijela državne vlasti i državne uprave osiguravaju zapošljavanjem lektora, a druga javnopravna tijela navedene poslove mogu osigurati i vanjskom lektorskom uslugom.
- (3) Kako bi se u službenoj uporabi osigurala terminološka ujednačenost i standardizacija hrvatskoga jezika, lektori se u svom radu trebaju voditi odredbama ovoga Zakona, kao i odredbama drugih zakona o uporabi hrvatskoga jezika ako one nisu protivne odredbama ovoga Zakona.

(4) Kako bi se osigurala terminološka ujednačenost hrvatskoga standardnog jezika u službenim dokumentima na nacionalnoj i europskoj razini, lektori u tijelima državne vlasti i državne uprave sustavno izvješćuju Vijeće za hrvatski jezik iz članka 17. ovoga Zakona o terminološkim nedoumicama ili leksičkim prazninama u hrvatskom jeziku koje se odnose na nove pojmove iz njihova djelokruga.

(5) Kako bi se osigurala usklađenost „Narodnih novina“, službenog lista Republike Hrvatske, i hrvatske inačice Službenog lista Europske unije, lektori iz stavka 4. ovoga članka izvješćuju službu u ministarstvu nadležnom za vanjske i europske poslove koja surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije te ima svog predstavnika u Vijeću za hrvatski jezik iz članka 17. ovoga Zakona.

(6) Radi postizanja usuglašenih rješenja na nacionalnoj i europskoj razini služba ministarstva nadležnoga za vanjske i europske poslove iz stavka 5. ovoga članka provodi po potrebi jezične konzultacije s nadležnim službama institucija Europske unije koje se bave prevođenjem i pravnom redakturom.

Javna uporaba hrvatskoga jezika

Članak 11.

(1) Javna uporaba hrvatskoga standardnog jezika svaka je usmena ili pismena jezična obavijest u prostoru namijenjenom javnosti ili širokoj publici, uključujući i obavijest elektroničkim putem.

(2) Uz uporabu hrvatskoga standardnog jezika u neslužbenim prigodama moguća je i javna uporaba narječnih idioma hrvatskoga jezika radi poticanja i uvažavanja regionalnih posebnosti.

(3) Hrvatski standardni jezik sredstvo je obavješćivanja javnosti i potrošača o proizvodima i uslugama na tržištu u Hrvatskoj.

(4) Javne obavijesti i promidžbene poruke u govorenom, pisanom (tiskanom ili rukopisnom) ili elektroničkom obliku donose se na hrvatskom jeziku.

(5) Višejezične javne obavijesti i promidžbene poruke, uključujući sadržaje prometnih i turističkih znakova, oblikuju se prvo na hrvatskom jeziku, a zatim na drugim jezicima, uključujući i lokalne nazive.

(6) U medijskim sadržajima može se uz uporabu hrvatskoga standardnog jezika uporabiti i hrvatski narječni idiom, osobito kada za to ima umjetničkih razloga te u sinkronizaciji inojezičnih filmova i kazališnih predstava za sve dobne skupine.

Uporaba hrvatskoga jezika u obrazovanju

Članak 12.

(1) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnoga rada u odgojno-obrazovnim ustanovama u Hrvatskoj izvode se na svim razinama na hrvatskom standardnom jeziku.

(2) U slučajevima kad je polaznicima razumljivija komunikacija na dijalektu, odgojno-obrazovni djelatnici i polaznici mogu se u dijelu komunikacije služiti nekim od ostalih oblika hrvatskoga jezika, pri čemu se predmet Hrvatski jezik u cijelosti izvodi na standardnom jeziku, osim ondje gdje to zahtijeva lingvometodički predložak, književnoumjetnički ili medijski tekst te u spontanim aktivnostima.

(3) Osim na hrvatskom jeziku obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina ostvaruje se i prema odredbama zakona koji uređuje odgoj i obrazovanje na jeziku i pismu nacionalnih manjina u Hrvatskoj.

(4) Nastava i drugi oblici odgojno-obrazovnoga rada mogu se izvoditi i na nekom od stranih jezika sukladno propisima koji uređuju djelatnost odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj.

Promicanje učenja hrvatskoga jezika

Članak 13.

(1) Vlada promiče učenje hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i svijetu.

(2) Ministarstvo nadležno za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) donosi kurikule namijenjene redovitom obrazovanju i programe koji se odnose na pripremnu i dopunsku nastavu za one učenike koji ne znaju ili nedostatno znaju hrvatski jezik te programe koji su namijenjeni strancima i potomcima hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj i inozemstvu.

(3) Nadležne državne i javne ustanove različitim oblicima odgojno-obrazovnoga rada potpomažu učenje hrvatskoga kao inoga jezika (stranoga, nasljednoga, drugoga) i hrvatske kulture za sve one koji žele naučiti hrvatski jezik.

(4) Nastavni predmet Hrvatski jezik u osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju ostvaruje se tako da je u svakom razredu (svake školske godine) barem polovica njegova sadržaja izravno usmjerena na jezične teme odnosno na usmeno i pismeno izražavanje (slušanje i govorenje, čitanje i pisanje) na hrvatskom standardnom jeziku, na njegov rječnik, gramatiku i pravopis, funkcionalne stilove, povijest, narječne idiome, književnu uporabu i prevođenje.

(5) Vlada vodi posebnu skrb o učenju i očuvanju hrvatskoga jezika i kulture među Hrvatima i njihovim potomcima koji žive izvan Hrvatske te o promicanju hrvatskoga standardnog jezika u svijetu poticanjem njegova poučavanja na inozemnim obrazovnim ustanovama.

Poznavanje hrvatskoga jezika u postupku stjecanja državljanstva i za potrebe obavljanja profesije u Hrvatskoj

Članak 14.

U postupku stjecanja hrvatskoga državljanstva poznavanje hrvatskoga jezika utvrđuje se posebnim zakonom o hrvatskom državljanstvu, dok je potrebna razina znanja hrvatskoga jezika za obavljanje pojedinih profesija u Hrvatskoj propisana posebnim zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija.

Posebne odredbe o službenoj i javnoj uporabi hrvatskoga jezika

Članak 15.

- (1) Hrvatski toponimi (imena mjesta i zemljopisnih lokaliteta) dio su hrvatske jezične baštine i u svojoj se pojavnosti zaštićuju na svim razinama službene i javne uporabe.
- (2) U javnoj uporabi nazivi kulturnih, sportskih, zabavnih i stručnih manifestacija, znanstvenih konferencija, priredaba i objekata ističu se na hrvatskom jeziku, a u slučaju prijevoda na stranom jeziku hrvatska inačica ističe se na prvome mjestu.
- (3) U međunarodnoj službenoj komunikaciji inojezična inačica može se rabiti na prvome mjestu.
- (4) Tekst na stranom jeziku koji se objavljuje u publikaciji sufinanciranoj sredstvima državnoga proračuna Republike Hrvatske obvezno ima sažetak i na hrvatskom standardnom jeziku.
- (5) U višejezičnim publikacijama koje se sufinanciraju sredstvima državnoga proračuna Republike Hrvatske na prvome mjestu donosi se tekst na hrvatskom standardnom jeziku.
- (6) Priručnici za hrvatski jezik i tekstni sadržaji iz hrvatske jezične baštine koji se financiraju sredstvima državnoga proračuna Republike Hrvatske objavljuju se na mrežnim stranicama u besplatnom elektroničkom obliku koji osigurava njihovu slobodnu uporabu.

DIO TREĆI

SUSTAVNA I STRUČNA SKRB O HRVATSKOM JEZIKU

Nacionalni plan hrvatske jezične politike

Članak 16.

- (1) Radi zaštite, osiguranja slobode uporabe i poticanja razvoja hrvatskoga jezika Vlada donosi Nacionalni plan hrvatske jezične politike (u daljnjem tekstu: Nacionalni plan) s popisom prioritetnih ciljeva i mjera.
- (2) Nacionalni plan obuhvaća pitanja javne i službene uporabe hrvatskoga jezika koja su definirana ovim Zakonom te odredbama drugih zakona o uporabi hrvatskoga jezika s raščlambom postojećega stanja i razradom posebice sljedećih točaka:
  - a) društvena uloga i pravni položaj hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i u međunarodnom okruženju
  - b) promicanje uporabe hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi
  - c) unaprjeđenje jezičnih tehnologija za hrvatski jezik uporabom elektroničke (digitalne) leksikografije, računalnih korpusa hrvatskoga jezika i slobodnoga pristupa digitaliziranim tiskovinama na hrvatskom jeziku te drugih javnih mrežnih jezičnih servisa uključujući i autonomne i poluautonomne programe za strojno prevođenje
  - d) razvoj nazivlja na hrvatskom standardnom jeziku u okviru normiranja i jezičnoga planiranja

- e) promicanje i unaprjeđenje učenja hrvatskoga jezika među strancima i potomcima hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj i inozemstvu.

Vijeće za hrvatski jezik

Članak 17.

(1) Vijeće za hrvatski jezik (u daljnjem tekstu: Vijeće) savjetodavno je tijelo koje osniva Vlada i čiji je rad usmjeren na zaštitu, njegovanje i razvoj hrvatskoga jezika.

(2) Sjedište Vijeća je u ministarstvu nadležnom za kulturu, koje za Vijeće obavlja administrativne, tehničke i pravne poslove.

(3) Vijeće se sastoji od predsjednika i četrnaest članova, stručnjaka za hrvatski jezik, koje imenuje Vlada na prijedlog ministara nadležnih za obrazovanje, znanost i kulturu.

(4) Kandidate za članove Vijeća, uključujući i predsjednika, predlažu sljedeće ustanove i strukovna udruženja te tijelo državne uprave koje surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije:

- Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
- Matica hrvatska
- Institut za hrvatski jezik
- Leksikografski zavod Miroslav Krleža
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu
- javna sveučilišta u Hrvatskoj (Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Splitu te Sveučilište Jurja Dobrile u Puli)
- Hrvatsko filološko društvo
- Društvo hrvatskih književnih prevodilaca
- Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja
- ministarstvo nadležno za vanjske i europske poslove.

(5) Ustanove i strukovna udruženja iz stavka 4. ovoga članka mogu predložiti više kandidata za članove Vijeća.

(6) Među kandidatima koje predlaže Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Matica hrvatska, Institut za hrvatski jezik, Leksikografski zavod Miroslav Krleža te Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu u Vijeće se imenuje pet članova, i to po jednoga predstavnika svake od navedenih ustanova.

(7) Među kandidatima koje predlažu javna sveučilišta u Hrvatskoj u Vijeće se imenuje šest članova, i to po jednoga predstavnika svakoga sveučilišta.

(8) Među kandidatima koje predlažu Hrvatsko filološko društvo, Društvo hrvatskih književnih prevodilaca i Hrvatsko društvo konferencijskih prevoditelja u Vijeće se imenuju tri člana, i to po jednoga predstavnika svakoga udruženja.

(9) Iz službe ministarstva nadležnoga za vanjske i europske poslove koja surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije u Vijeće se imenuje jedan član.

(10) Uz predsjednika Vijeće ima i potpredsjednika kojega članovi Vijeća biraju na konstituirajućoj sjednici natpolovičnom većinom glasova svih članova.

(11) Mandat članova Vijeća traje četiri godine te se ista osoba može još jedanput ponovno imenovati.

(12) Način rada Vijeća pobliže se uređuje poslovnikom o njegovu radu, na koji Ministarstvo prethodno daje suglasnost.

(13) Ministarstvo najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata pokreće postupak izbora novih članova Vijeća.

Djelokrug Vijeća

Članak 18.

Djelokrug Vijeća, kao savjetodavnoga tijela Vlade, obuhvaća:

- a) skrb o hrvatskom jeziku
- b) promicanje kulture hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi
- c) pitanja zaštite bogatstva hrvatskoga jezika, raznolikosti narječnih idioma te njihove specifične funkcionalne uporabe
- d) predlaganje donošenja mjera za zaštitu, osiguranje slobode uporabe i poticanje razvoja hrvatskoga jezika
- e) sudjelovanje u izradi Nacionalnoga plana iz članka 16. ovoga Zakona
- f) praćenje provedbe ovoga Zakona.

DIO ČETVRTI

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rokovi za osnivanje Vijeća i donošenje Nacionalnoga plana

Članak 19.

(1) Vlada će Vijeće iz članka 17. ovoga Zakona osnovati u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Vlada će Nacionalni plan iz članka 16. ovoga Zakona donijeti u roku od dvije godine od dana njegova stupanja na snagu.

Stupanje na snagu

Članak 20.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ZAKON DONOSI

Člankom 12. stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“, br. 85/10. - pročišćeni tekst i 5/14. - Odluka Ustavnoga suda Republike Hrvatske) određeno je da je u Republici Hrvatskoj u službenoj uporabi hrvatski jezik i latinično pismo (gajica). Osim ustavnih odredaba o položaju hrvatskoga jezika u zakonodavstvu Republike Hrvatske ne postoji propis koji na jedinstven način propisuje uporabu hrvatskoga jezika. Hrvatski jezik materinski je jezik pripadnika hrvatskoga naroda i najvećega broja stanovnika Republike Hrvatske. Njime se služe i Hrvati u Bosni i Hercegovini te pripadnici hrvatske nacionalne manjine i jezične zajednice u Srbiji, Crnoj Gori, Sloveniji, Mađarskoj, Austriji, Rumunjskoj, Češkoj, Slovačkoj, Italiji te u drugim državama u kojima žive pripadnici hrvatske jezične zajednice.

Hrvatski jezik obuhvaća hrvatski standardni jezik (koji se tradicionalno zove i hrvatskim književnim jezikom i hrvatskim jezikom) u svim svojim funkcionalnim stilovima, jezik cjelokupne književne baštine na hrvatskom jeziku te hrvatska narječja (čakavsko, kajkavsko i štokavsko) i njihove idiome te idiome kojima se služi dio Hrvata u inozemstvu, poput bunjevačkih i bokeljskih govora, moliškohrvatskoga, gradišćanskohrvatskoga ili karaševskohrvatskoga jezika.

Hrvatski standardni jezik sustav je uređen normom na svim jezičnim razinama, autonoman je i neovisan o drugim idiomima hrvatskoga jezika te je nužno da svi uče njegova pravila tijekom školovanja. Kao takav nadregionalni i naddijalektalni idiom, hrvatski standardni jezik omogućuje nesmetano i jasno sporazumijevanje na svim područjima. Hrvatski standardni jezik jedan je od službenih jezika Europske unije i hrvatski državljani imaju pravo na njemu podnositi peticije Europskom parlamentu i predstavke europskom pučkom pravobranitelju (europskom ombudsmanu), obraćati se institucijama i savjetodavnim tijelima Europske unije na hrvatskom jeziku i na njemu dobivati odgovor.

Osim toga, odlukom Međunarodne organizacije za standardizaciju (ISO) hrvatski jezik ima posebne oznake kao samostalan jezik (*hr* i *hrv*), a hrvatski je jezik prema Europskoj povelji o regionalnim i manjinskim jezicima Vijeća Europe zaštićen u osam europskih država te je jedan od službenih jezika Bosne i Hercegovine, u kojoj su Hrvati jedan od triju konstitutivnih naroda.

Hrvatski jezik u svojoj je ukupnosti i cjelovitosti temeljna sastavnica hrvatskoga identiteta i hrvatske kulture, koji su dijelovi europskoga identiteta i europske kulture. Stoga je skrb za hrvatski jezik i njegove idiome, kao bitne odrednice nematerijalne kulturne baštine i nasljeđa hrvatskoga naroda, dužnost države i državnih ustanova, što je osobito važno za njegovo očuvanje, njegovanje i budući razvoj. Osim toga, Ministarstvo kulture i medija u zaštićena nematerijalna kulturna dobra Republike Hrvatske 2019. uvrstilo je Zlatnu formulu hrvatskoga jezika *ča-kaj-što* jer integrira i objedinjuje sve hrvatske jezične dionice.

Očuvanje hrvatskoga identiteta, njegovanje tradicije, kulture i hrvatskoga jezika, skrb za poučavanje hrvatskoga jezika i kulture unaprjeđivanjem sustava poučavanja hrvatskoga kao inoga (drugoga, stranoga i nasljednoga) jezika kako bi se olakšali suradnja, povratak i

integracija Hrvata u Republiku Hrvatsku predviđeno je i Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine („Narodne novine“, broj 13/21.).

S obzirom na navedeno, kao i na to da gotovo sve zemlje članice Europske unije, sukladno svojim potrebama i vlastitim posebnostima, uporabu svojih službenih ili državnih jezika uređuju posebnim zakonom o jeziku ili zakonskim propisima, predlaže se, radi zaštite, poticanja razvoja i osiguranja slobode uporabe hrvatskoga jezika, da se Zakonom o hrvatskom jeziku uredi službena i javna uporaba hrvatskoga standardnog jezika te u Hrvatskoj osigura sustavna i stručna skrb o hrvatskom jeziku.

Zakonsko reguliranje službene i javne uporabe hrvatskoga jezika u pravnom je sustavu komplementarno sa Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj („Narodne novine“, br. 51/00. i 56/00. - ispravak).

II. PITANJA KOJA SE ZAKONOM RJEŠAVAJU

Predloženim zakonom se potvrđuje da je hrvatski jezik službeni jezik Republike Hrvatske, sukladno odredbama članka 12. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske, i jedan od službenih jezika Europske unije te da je u svojoj ukupnosti i cjelovitosti temeljna sastavnica hrvatskoga identiteta i hrvatske kulture.

S obzirom na to da je jezik nematerijalno kulturno dobro te obilježje identiteta i pripadnosti narodu, ali i nezamjenjivo zajedničko komunikacijsko sredstvo za izražavanje i sporazumijevanje, predloženim zakonom definira se da je Vlada dužna skrbiti se o zaštiti i osiguranju slobode uporabe hrvatskoga jezika, što uključuje osiguranje pravnih temelja za njegovu uporabu i razvoj te promicanju učenja hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i svijetu.

Ovim zakonskim prijedlogom propisuje se službena uporaba hrvatskoga jezika i određuju obveznici službene uporabe hrvatskoga jezika, javna uporaba hrvatskoga jezika i što ona obuhvaća, uporaba hrvatskoga jezika u obrazovanju te iznimke koje se odnose na obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina, iznimke u vezi s izvođenjem nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnoga rada na nekom od stranih jezika te pravila uporabe hrvatskoga standardnog jezika u Europskom parlamentu, institucijama i savjetodavnim tijelima Europske unije i u međunarodnoj suradnji.

Nadalje, pobliže se definira što sve obuhvaća pojam „hrvatski jezik“ i koje su posebnosti hrvatskoga jezika (njegova trodioba na tri ravnopravna narječja - čakavsko, kajkavsko i štokavsko) te se definira područje primjene hrvatskoga jezika koje je u djelokrugu ovoga Prijedloga zakona te područja koja njime nisu obuhvaćena.

Ovim zakonskim prijedlogom propisuje se da će radi očuvanja društvene uloge i pravnoga položaja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj i u međunarodnom okružju Vlada osigurati izradu Nacionalnoga plana hrvatske jezične politike s popisom prioriteta i mjera.

Isto tako, ovim se zakonskim prijedlogom osniva Vijeće za hrvatski jezik kao koordinacijsko savjetodavno tijelo koje će se skrbiti o hrvatskom jeziku, promicati kulturu hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi te se propisuje uloga, djelokrug, ustroj, sastav i trajanje mandata članova Vijeća, dok se njegov način rada određuje posebnim poslovníkom.

Predloženim zakonom se određuju državne i javne ustanove koje su dužne osigurati lekturu svojih akata, publikacija i dokumenata te utvrđuju obveze lektora prema Vijeću za hrvatski jezik. Uređuje se uloga lektora u osiguranju usklađenosti dokumenata na nacionalnoj i europskoj razini, osobito „Narodnih novina“, službenog lista Republike Hrvatske, i hrvatske inačice Službenog lista Europske unije.

Hrvatski jezik svakodnevno se razvija i obogaćuje ukorak s potrebama suvremenoga društva te je u nacionalnom interesu da se razvija sustavno i u okvirima struke, što se namjerava postići ovim Prijedlogom zakonom.

III. OBRAZLOŽENJE ODREDBA PREDLOŽENOGA ZAKONA

Člankom 1. potvrđuje se da je hrvatski jezik službeni jezik Republike Hrvatske, sukladno odredbama članka 12. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske, i jedan je od službenih jezika Europske unije te da je u svojoj ukupnosti i cjelovitosti temeljna sastavnica hrvatskoga identiteta i hrvatske kulture i jezik na kojemu se odvija usmena i pismena komunikacija na području javnoga života u Hrvatskoj.

Člankom 2. pobliže se definira što sve obuhvaća pojam „hrvatski jezik“ i koje su posebnosti hrvatskoga jezika (njegova trodioba na tri ravnopravna narječja - čakavsko, kajkavsko i štokavsko).

Člankom 3. potvrđuje se način predstavljanja Hrvatske u kontaktima s institucijama Europske unije i u međunarodnim kontaktima te pravo hrvatskih državljana na uporabu hrvatskoga jezika u Europskom parlamentu te u institucijama i savjetodavnim tijelima Europske unije.

Člankom 4. određuje se predmet uređenja Zakona.

Člankom 5. definira se rodno značenje pojmova.

Člankom 6. definira se područje primjene hrvatskoga jezika koje je u djelokrugu ovoga Zakona te područja koja njime nisu obuhvaćena.

Člankom 7. definira se odgovornost Vlade za zaštitu hrvatskoga jezika, njegov razvoj i slobodu uporabe.

Člankom 8. propisuje se službena uporaba te određuju obveznici službene uporabe hrvatskoga jezika.

Člankom 9. definiraju se pravila uporabe hrvatskoga standardnog jezika u međunarodnoj suradnji.

Člankom 10. određuju se državne i javne ustanove koje su dužne osigurati lekturu svojih akata, publikacija i dokumenata te utvrđuju obveze lektora prema Vijeću za hrvatski jezik. Određuje se uloga lektora u osiguranju usklađenosti dokumenata na nacionalnoj i europskoj razini, osobito „Narodnih novina“, službenoga lista Republike Hrvatske, i hrvatske inačice Službenoga lista Europske unije.

Člankom 11. propisuje se javna uporaba hrvatskoga jezika i što ona obuhvaća.

Člankom 12. propisuje se uporaba hrvatskoga jezika u obrazovanju te iznimke koje se odnose na obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina te iznimke u vezi s izvođenjem nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada na nekom od stranih jezika.

Člankom 13. propisuju se obveze Vlade u promicanju učenja hrvatskoga jezika u Hrvatskoj i svijetu te u donošenju kurikula namijenjenih redovitom obrazovanju te programa namijenjenih strancima i potomcima hrvatskih iseljenika u Hrvatskoj i inozemstvu, kao i u poticanju poučavanja hrvatskoga jezika na inozemnim obrazovnim ustanovama. Člankom se propisuje i to da je u osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju barem polovina sadržaja u nastavnom predmetu Hrvatski jezik izravno usmjerena na jezične teme.

Člankom 14. potvrđuje se važeći zakonski okvir koji se odnosi na potrebnu razinu poznavanja hrvatskoga jezika u postupku stjecanja državljanstva te za obavljanje zakonom reguliranih profesija.

Člankom 15. propisuju se posebne odredbe o službenoj i javnoj uporabi hrvatskoga jezika koje se odnose na hrvatske toponime, na nazive javnih manifestacija, na međunarodnu službenu komunikaciju, na izdanja i priručnike za hrvatski jezik koji se sufinanciraju sredstvima državnoga proračuna.

Člankom 16. propisuje se izrada i donošenje Nacionalnoga plana hrvatske jezične politike s popisom prioriternih ciljeva i mjera.

Člankom 17. propisuje se uloga, ustroj i sastav Vijeća za hrvatski jezik te trajanje njegova mandata, dok se njegov način rada određuje posebnim poslovníkom.

Člankom 18. propisuje se djelokrug Vijeća za hrvatski jezik.

Člankom 19. propisuju se rokovi za osnivanje Vijeća za hrvatski jezik i donošenje Nacionalnoga plana hrvatske jezične politike.

Člankom 20. propisuje se rok stupanja Zakona na snagu.

IV. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nadležna tijela financijska sredstva će osigurati na svojim pozicijama unutar Državnoga proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcijama za 2025. i 2026. godinu („Narodne novine“, broj 149/23.), u okviru utvrđenih limita.

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU TE RAZLIKE NASTALE

Hrvatski sabor je na 19. sjednici raspravljao o Prijedlogu zakona o hrvatskom jeziku. Prijedlog zakona prihvaćen je Zaključkom od 30. studenoga 2023., a predlagatelju su upućene primjedbe, prijedlozi i mišljenja izneseni pred radnim tijelima Hrvatskoga sabora i u raspravi na sjednici Hrvatskoga sabora radi pripreme Konačnoga prijedloga zakona.

U odnosu na tekst Prijedloga zakona koji je prošao prvo čitanje u Hrvatskom saboru, Konačni prijedlog zakona dodatno je jezično uređen, usklađen s prihvaćenim prijedlozima i primjedbama iznesenim u raspravi i pred radnim tijelima Hrvatskoga sabora te je dodatno nomotehnički doraden u skladu s primjedbama Odbora za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora.

Uzimajući u obzir primjedbe zastupnika Hrvatskoga sabora, članak 3. stavak 2. Konačnog prijedloga zakona izmijenjen je tako da se njime sada propisuje da hrvatski državljani imaju pravo na hrvatskom standardnom jeziku podnositi peticije Europskom parlamentu i predstavke europskom pučkom pravobranitelju (europskom ombudsmanu).

Predlagatelj je u Konačnom prijedlogu zakona uskladio naslov iznad članka 9. sa sadržajem članka uvažavajući mišljenje zastupnika Hrvatskoga sabora.

U vezi s primjedbama zastupnika Hrvatskoga sabora o nazivima članaka, predlagatelj je u Konačnom prijedlogu zakona dosljedno proveo pravilo stavljanja naziva iznad svakog članka.

Nadalje, u odnosu na Prijedlog zakona, a uzimajući u obzir prijedloge zastupnika Hrvatskoga sabora, člankom 6. stavkom 3. Konačnog prijedloga zakona dodatno je propisano da ovaj zakonski prijedlog ne ograničava primjenu ustavnoga zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, zakona kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u Hrvatskoj i primjenu zakona kojim se uređuju područja županija, gradova i općina u Hrvatskoj.

Osim toga, iz članka 6. stavka 3. Konačnog prijedloga zakona brisana je riječ „zakonita“ uvažavajući mišljenje zastupnika Hrvatskoga sabora da nije moguće definirati što je zakonita primjena i tko će odrediti što je zakonita primjena ustavnoga zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, zakona kojim se uređuje uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u Hrvatskoj te zakona kojim se uređuju područja županija, gradova i općina u Hrvatskoj.

U vezi s jezikom koji se upotrebljava na području medicine u otpusnim pismima, nalazima i pri postavljanju dijagnoza, a uzimajući u obzir prijedlog zastupnika Hrvatskoga sabora, predlagatelj je u odnosu na Prijedlog zakona doradio članak 6. stavak 5. tako da je u Konačnom prijedlogu zakona propisano da se ovaj zakon ne odnosi na jezik koji se upotrebljava u vjerskim obredima ni na uporabu klasičnih jezika u stručnoj terminologiji.

Uzimajući u obzir primjedbe zastupnika u Hrvatskom saboru koje se odnose na Vijeće za hrvatski jezik, predlagatelj je, s ciljem snažnije institucionalne potpore Vijeću, u odnosu na Prijedlog zakona doradio članak 17. stavak 2. tako da je u Konačnom prijedlogu zakona propisano da je sjedište Vijeća u ministarstvu nadležnom za kulturu koje za Vijeće obavlja administrativne, tehničke i pravne poslove. S obzirom na navedeno, doraden je i članak 10.

stavak 4. koji se odnosi na sustavno izvješćivanje lektora radi terminološke ujednačenosti hrvatskoga standardnog jezika u službenim dokumentima na nacionalnoj i europskoj razini.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA DANI NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

U vezi s primjedbama zastupnika Hrvatskoga sabora da uporaba pojmova „hrvatski jezik“ i „hrvatski standardni jezik“ u tekstu Zakona nije dosljedna predlagatelj ističe da hrvatski jezik obuhvaća hrvatski standardni jezik (koji se tradicionalno zove i hrvatskim književnim jezikom i hrvatskim jezikom) u svim svojim funkcionalnim stilovima, jezik cjelokupne književne baštine na hrvatskom jeziku te hrvatska narječja i njihove idiome, odnosno da se ne radi o istoznačnicama, što je predlagatelj prilikom izrade ovoga zakonskog prijedloga i naziva zakonskoga prijedloga uzeo u obzir.

U odnosu na primjedbe zastupnika Hrvatskoga sabora koje se odnose na pitanje naziva Zakona kojima se sugerira da predmet ovoga Zakona nije jezik sam, nego njegovo korištenje i javna upotreba ili primjena, predlagatelj upućuje na to da skrb o hrvatskom jeziku ne uključuje samo osiguranje pravnih temelja za njegovu uporabu i razvoj već i promicanje kulture jezika kao nematerijalnoga kulturnog dobra jer je jezik u svojoj ukupnosti i cjelovitosti obilježje i temeljna sastavnica identiteta i pripadnosti narodu.

U vezi s primjedbama zastupnika Hrvatskoga sabora o tome da postoji dovoljna ustavna i zakonska regulativa kojom se već sada uređuje način uporabe i položaj hrvatskoga jezika (u medijima i drugim sredstvima javne komunikacije, u obrazovanju, znanosti, kulturi, poslovnoj komunikaciji i sl.) predlagatelj upućuje na to da u zakonodavstvu Republike Hrvatske ne postoji propis koji na jedinstven način propisuje uporabu hrvatskoga jezika u službenoj i javnoj uporabi, a to se namjerava postići ovim Zakonom. S obzirom na to da je nacionalni jezik nematerijalno kulturno dobro te obilježje identiteta i nacionalne pripadnosti, ali i nezamjenjivo zajedničko komunikacijsko sredstvo za izražavanje i sporazumijevanje, o jeziku je potrebno skrbiti se na odgovarajući način. To ujedno uključuje osiguranje pravnih temelja za njegovu uporabu i razvoj te promicanje kulture jezika u službenoj i javnoj uporabi.

U odnosu na primjedbe zastupnika Hrvatskoga sabora da se člankom 11. stavkom 2. predloženog zakona propisuje da je u neslužbenim prigodama moguća i javna uporaba narječnih idioma hrvatskoga jezika radi poticanja i uvažavanja regionalnih posebnosti, što podrazumijeva da je javna uporaba narječnih idioma nedopuštena u službenim prigodama, predlagatelj ističe da je člankom 6. stavkom 1. propisano da se ovim zakonom potiče uporaba svih idioma hrvatskoga jezika, svih funkcionalnih stilova hrvatskoga standardnog jezika i hrvatskih povijesnih pisama u odgovarajućim prigodama, kao bitnih odrednica nematerijalne kulturne baštine i nasljeđa hrvatskoga naroda, što je osobito važno za njegovo očuvanje, njegovanje i budući razvoj. Cilj je ovoga zakonskog prijedloga upravo da se istakne dragocjena vrijednost i bogatstvo jezika kao instrumenta kroz koji progovara identitet, povijest i kultura naroda, što uključuje sve pojavnosti hrvatskoga jezika pa tako i narječja.

U odnosu na primjedbe zastupnika Hrvatskoga sabora koje se odnose na potrebu korigiranja i dorade Prijedloga zakona, i to članka 8. stavaka 1. i 2., članka 11. stavka 5., članka 15. stavka 1. koji se tiču odnosa prema manjinskim jezicima i pismima, predlagatelj drži da je navedeno postignuto dopunom članka 6. stavka 3. Konačnoga prijedloga zakona. Predlagatelj napominje da je cilj ovoga zakonskog rješenja istaknuti vrijednost hrvatskoga jezika kao

instrumenta kroz koji progovara identitet, povijest i kultura naroda i da on nije u suprotnosti s primjenom propisa kojima se uređuju prava te uporaba jezika i pisma nacionalnih manjina u Hrvatskoj niti ih na bilo koji način ograničava.

U vezi s primjedbama zastupnika Hrvatskoga sabora koje se odnose na lektore i lektorske usluge predlagatelj navodi da je Konačnim prijedlogom zakona predviđeno da se pismena i usmena komunikacija tijela državne vlasti, tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti, odnosno svih javnopravnih tijela u Hrvatskoj odvija na hrvatskom standardnom jeziku. Tijela državne vlasti i državne uprave to će osigurati zapošljavanjem lektora, a druga javnopravna tijela to mogu osigurati i vanjskom lektorskom uslugom. Uloga lektora i lektorske usluge upravo su način kojim se planira u službenoj uporabi osigurati terminološku ujednačenost te pismenu i usmenu komunikaciju u skladu s pravilima hrvatskoga standardnog jezika. Gotovo u svim tijelima državne vlasti i državne uprave poslove iz članka 10. stavka 1. predloženog zakona već obavljaju osobe koje su u njima zaposlene, tako da se ne može govoriti o velikom broju novih radnih mjesta. Drugim javnopravnim tijelima ostavljena je mogućnost zapošljavanja lektora ili da obavljanje tih poslova osiguraju vanjskim lektorskim uslugama, što će svako javnopravno tijelo zasebno procijeniti ovisno o opsegu takvih poslova u svom djelokrugu.

Člankom 17. Konačnoga prijedloga zakona propisan je sastav Vijeća te to da će način rada Vijeća biti pobliže uređen poslovníkom o njegovu radu, što ne isključuje mogućnost da će se njime propisati da se u rad Vijeća po potrebi i ovisno o temi uključe i drugi relevantni stručnjaci ili formiraju radne skupine za pojedina pitanja. Kandidate za članove Vijeća, uključujući i predsjednika, predlažu ustanove i strukovna udruženja te tijelo državne uprave koje surađuje s jezičnim službama za hrvatski jezik u institucijama Europske unije vodeći računa o kriteriju da osoba koju se predlaže bude stručnjak za hrvatski jezik.

U vezi s primjedbama zastupnika Hrvatskoga sabora da je uvidom u Sudski registar utvrđeno da je točno ime Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, a ne Institut za hrvatski jezik, predlagatelj podsjeća na činjenicu da je Ministarstvo znanosti i obrazovanja 16. svibnja 2023. donijelo na temelju zahtjeva Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, a sukladno stavku 1. članka 27. Zakona o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93., 29/97. - ispravak, 47/99. - ispravak, 35/08., 127/19. i 151/22.) Odluku o promjeni imena kojom je promijenjeno ime Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje u Institut za hrvatski jezik. Odluka je stupila na snagu danom donošenja. Imena javnih znanstvenih instituta propisuju se statutima instituta i tek nakon donošenja novoga statuta moguće je podnijeti zahtjev za izmjenu imena u Sudskom registru. S obzirom na to da su statuti svih javnih znanstvenih instituta trebali biti usklađeni s odredbama novoga Zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti („Narodne novine“, broj 119/22.), novi Statut Instituta za hrvatski jezik stupio je na snagu 9. prosinca 2023., nakon čega je podnesen i zahtjev za izmjenu imena u Sudskom registru.

Nadalje, na primjebdu zastupnika Hrvatskoga sabora koja se odnosi na jezičnu neusklađenost imena Hrvatskoga društva konferencijskih prevoditelja i Društva hrvatskih književnih prevodilaca predlagatelj navodi da su imena navedenih društava definirana statutima društava te da predlagatelj ovim zakonskim prijedlogom ne može jezično uskladiti imena tih društava bez izmjene njihovih statuta.

U vezi s ostalim primjedbama zastupnika Hrvatskoga sabora predlagatelj smatra kako su one općega karaktera i da za sobom ne povlače potrebu dorade odredaba predloženog zakona.